

AUXILIARS

L'auxiliar dels temps compostos dels verbs *intransitius*, dels verbs que indiquen *estat i moviment* i dels verbs *pronominals*, és *ésser*, amb la concordança en gènere i número del participi (masculí o femení, singular o plural) amb el subjecte de l'acció:

só anat / anada;
eres eixit / eixida;
nos érem moguts / mogudes;
s'eren enrabiats / enrabiades;
són estats / estades;
fossin succeïts / succeïdes;
vos fóssiu seguts / segudes.

Tots los altres verbs transitius tenen com a auxiliar *haver*.

Lo verb *ésser*, endemés d'auxiliar, és també emprat sol, mentres *haver* és exclusivament auxiliar.

En la llengua parlada, verbs com *corrir*, *fugir*, *saltar* i *sortir*, quan indiquen una acció improvisa i ràpida, en les persones 3 i 6, apren l'auxiliar *haver* i no *ésser*.

ha corrit; havien fugit; han saltat; ha sortit.

Endemés, tots los verbs que tenen l'auxiliar *ésser*, en certes formes impersonals introduïdes del pronom *hi*, poden passar a *haver*.

«*Hi ha estat (o Hi són estats) casos*»;
«*Hi havia acudit (o Hi eren acudides) mil persones*»;
«*No hi ha vengut (o No hi és vengut) ningú*».

ÉSSER

INDICATIU

PRESENT:

- 1 só
- 2 sés
- 3 és
- 4 sem
- 5 séu
- 6 són

PRETERIT INDEFINIT:

só estat / estada
sés estat / estada
és estat / estada
sem estats / estades
séu estats / estades
són estats / estades

PRETÈRIT IMPERFET:

era
eres
era
érem
éreu
eren

PRETERIT PLUSQUAMPERFET:

era estat / estada
eres estat / estada
era estat / estada
érem estats / estades
éreu estats / estades
eren estats / estades

FUTUR SIMPLE:

sigueré (o seré)
sigueràs (o seràs)
siguerà (o serà)
siguerem (o serem)
siguereu (o sereu)
sigueran (o seran)

FUTUR COMPOST:

sigueré (o seré) estat / estada
sigueràs (o seràs) estat / estada
siguerà (o serà) estat / estada
siguerem (o serem) estats / estades
siguereu (o sereu) estats / estades
sigueran (o seran) estats / estades

CONDICIONAL

SIMPLE:

sigueriva / fóra (o sigueria / seria)
siguerives / fores (o sigueries / series)
sigueriva / fóra (o sigueria / seria)
siguerívem / fórem (o sigueríem / seríem)
sigueríveu / fóreu (o sigueríeu / seríeu)
sigueriven / foren (o siguerien / serien)

COMPOST:

fóra / sigueriva (o sigueria) estat / estada
fores / siguerives (o sigueries) estat / estada
fóra / sigueriva (o sigueria) estat / estada
fórem / siguerívem (o sigueríem) estats / estades
fóreu / sigueríveu (o sigueríeu) estats / estades
foren / sigueriven (o siguerien) estats / estades

SUBJUNTIU

PRESENT:

sigui
siguis
sigui
siguem
sigueu
siguin

PRETERIT IMPERFET:

fossi / siguessi
fossis / siguessis
fossi / siguessi
fóssim, fossem / siguéssim
fóssiu, fosseu / siguéssiu
fossin / siguessin

PRETERIT INDEFINIT:

sigui estat / estada
siguis estat / estada
sigui estat / estada
siguem estats / estades
sigueu estats / estades
siguin estats / estades

PRETERIT PLUSQUAMPERFET:

fossi / siguessi estat / estada
fossis / siguessis estat / estada
fossi / siguessi estat / estada
fóssim, fossem / siguéssim estats / estades
fóssiu, fosseu / siguéssiu estats / estades
fossin / siguessin estats / estades

IMPERATIU

2 siguis
3 sigui
4 sem
5 séu

INFINITIU

PRESENT: ésser

PASSAT: ésser estat / ésser estada; ésser estats / ésser estades

GERUNDI

PRESENT: essent (*o* sent)

PASSAT: essent estat / essent estada; essent estats / essent estades

PARTICIPI

Estat, estada, estats, estades

HAYER

INDICATIU

PRESENT:

- 1 he
- 2 has
- 3 ha
- 4 havem
- 5 haveu
- 6 han

PRETÈRIT IMPERFET:

havia
havies
havia
haviem
havíeu (o haviéu)
havien

FUTUR SIMPLE:

haveré (o hauré)
haveràs (o hauràs)
haverà (o haurà)
haverem (o haurem)
havereu (o haureu)
haveran (o hauran)

CONDICIONAL

SIMPLE:

haveriva / haveria (o hauria)
haverives / haveries (o hauries)
haveriva / haveria (o hauria)
haverívem / haveríem (o hauríem)
haveríveu / haveríeu (o hauríeu)
haveriven / haverien (o haurien)

SUBJUNTIU

PRESENT:

hagi / havagi
hagis / havagis
hagi / havagi
hàgim / havàgim
hàgiu / havàgiu
hagin / havagin

PRETÈRIT IMPERFET:

havessi
havessis
havessi
havéssim
havéssiu
havessin

INFINITIU

PRESENT: haver

GERUNDI

PRESENT: havent

L'auxiliar *haver* no té:

- *Pretèrit Indefinit, Pretèrit Plusquamperfet i Futur Compost* de l'***INDICATIU***;
- *Condicional Compost, Pretèrit Indefinit i Pretèrit Plusquamperfet* del ***SUBJUNTIU***;
- ***IMPERATIU***;
- *Passat de l'INFINITIU*;
- *Passat del GERUNDI*;
- ***PARTICIPI***.